

Ramona Dorré: 'Als kind van foute ouders heb je levenslang'

Ramona Dorré schreef haar oorlogsherinneringen van zich af op www.hetopenarchieff.nl en in haar autobiografie 'Opgegroeid in een weeshuis'.

Foto: Wil Kokelaar

Door Jolanda van Luinen

ALPHEN

Een goed geheugen hebben is niet altijd een voordeel, ondervindt Ramona Dorré uit Alphen aan den Rijn dagelijks. Zo weet ze nog goed hoe ze sinds haar derde stelselmatig geestelijk en lichamelijk werd mishandeld. Enkel omdat haar ouders, die ze amper heeft gekend, een Duitse Jodin en een Nederlandse SS'er waren.

Deze en andere (oorlogs)herinneringen schreef Dorré van zich af op www.hetopenarchieff.nl en in haar autobiografie 'Opgegroeid in een weeshuis', die afgelopen zomer is uitgekomen.

Over aandacht en afscheid

Hoe is het om na zoveel jaar met je verhaal naar buiten te komen?

„Het heeft twee kanten: aan de ene kant hoop ik dat degenen die het lezen er iets aan hebben, aan de andere kant kwamen bij het schrijven de emoties in alle heftigheid weer boven. In hoofdlijnen: vanaf m'n derde heb ik zestien jaar doorgebracht in een weeshuis, waarvan vier in een sanatorium vanwege tuberculose. Ons eigen gezin – ik had drie broers en twee zusjes – viel erdoor uit elkaar. Steeds afscheid moeten nemen, blij zijn met een sprankje aandacht, nooit iets voor jezelf hebben... Dat vormt je voor het leven. Toen ik op m'n acht tiende zwanger raakte van mijn verloofde, zijn we snel getrouwd. Ondanks de schande was ik heel blij. Eindelijk had ik iets van mezelf, waar ik al mijn liefde aan kwijt zou kunnen. Mijn man bleek het namelijk – in de 42 jaar dat we getrouwd waren – regelmatig te houden met andere vrouwen.”

Het klinkt als een slechte film. Beschrijf de begincène eens?

„Het is 19 september 1944, ik ben drie jaar. Moeder is aan het bevallen van mijn jongste zusje. Als ik door de vroedvrouw geroepen word, ren ik blij naar de kraamkamer. Daar zie ik mijn moeder liggen in een grote plas bloed. Ik huil en gil het uit. Al snel begrijp ik dat ik geen moeder meer heb.”

„Van mijn vader hadden we al twee jaar niets gehoord. Dus nadat mijn moeder overleden was, was er niemand meer om ons te beschermen. Vanwege onze beladen afkomst probeerden mensen mijn broers te verdrinken. We dwaalden over

straat, totdat we op de trein werden gezet. We kwamen in een kamp terecht, waar vrijwel direct bijna alle baby's voor onze ogen op gruwelijke wijze werden vermoord. Doordat we toen geen kik gaven, werd ons zusje gespaard. Na een tijdje in het kamp te hebben doorgebracht, werden we op transport gesteld. Onderweg werd deze trein gebombardeerd. Met de baby hebben we toen de hele dag gerend – ver weg van de slachting. Via het Rode Kruis kwamen we terecht in een Amsterdams weeshuis. Mijn eerste herinnering daaraan is dat ik bang was. Het was een groot gebouw. Jongens en meisjes moesten apart. Mijn oudere zus kwam in een hogere groep terecht, ons jongste zusje werd geadopteerd. Plots had ik niemand meer.”

Over mazzel hebben

Kon je na die ervaringen nog wel kind zijn?

„In zoverre was ik echt een kind, dat ik rottigheid begon uit te halen. Van de directeur kreeg ik daarvoor lijfstraffen en huisarrest. Dat hielp niets, want omdat ik gedwongen binnen moest blijven, haalde ik alleen maar meer rottigheid uit. Als reactie daarop heb ik zelfs een tijdje in de lijkenkamer moeten doorbrengen. Voor wat afleiding knoopte ik toen de gordijnen aan elkaar en ging erin schommelen. Nog voordat ik wist dat mijn vader 'fout' was, viel het me al op dat ik stevast zwaarder gestraft werd dan de andere meisjes. Dat het daarom was, kwam ik pas veel later te weten.”

„Dat ik met zes jaar met mijn zus mee mocht naar de grote school, voelde als een bevrijding. Ook al moesten we elk dag een uur – op blote voeten! – naar school en terug lopen. Op een gegeven moment hoestte ik veel en werd ik zo moe dat mijn zus me op haar rug nam. Op school aangekomen viel ik van vermoeidheid in slaap, waardoor ik voor straf moest nablijven. Uiteindelijk ging ik niet meer naar school, maar sliep die uren onder een bosje tot mijn zus me weer ophaalde. Toen dat uitkwam, werd ik naar het ziekenhuis gebracht. Ik bleek een groot gat in mijn long te hebben. Ik dacht dat ik doodging. Per se moest ik plat blijven liggen, vastgebonden in een tuigje. Bij mij kwam niemand op bezoek en daar schaamde ik me voor. Op zaal konden we gelukkig met elkaar praten, lachen en huilen, tot er opeens weer een doodslag. In die twee jaar heb ik daar nooit aan kunnen wen-

nen. Ik denk dat ik mazzel heb gehad dat ik die periode overleefd heb.”

Over bezorgdheid

Toen moest je terug naar het weeshuis. Hoe was dat?

„Het leuke was dat ik bij mijn zus in de groep kwam, het vervelende dat ik al gauw zonder haar naar een pleeggezin in Dordrecht moest. Al na drie kennismakingsbezoeken kreeg ik er een klap voor mijn hoofd. Toen moest ik naar een gezin in Amsterdam, maar ik wilde alleen als mijn zus mee mocht. Daar werden we beschouwd als goedkope hulp in de huishouding voor wie ze nog geld toe kregen ook. Op een dag ben ik bij het sjouwen van vijf kilo boodschappen in elkaar gezakt. Ik bleek weer tbc te hebben en werd naar een sanatorium gebracht. Gelukkig bij die rotpleegmoeder vandaan, die ons regelmatig voor de voeten had gegooid dat onze vader SS'er was. Na maanden geen bezoek te hebben gehad, kwam uitgerekend zij bij mij langs in het sanatorium. Eerder had ze mijn zus al eens afgeranseld en ook nu kon ze alleen maar over haar klagen. Vanaf mijn ziekbed heb ik toen een brief gestuurd naar het weeshuis. Daardoor mocht mijn zus weer terug. Zelf moest ik na twee jaar in het sanatorium wel weer naar mijn pleegmoeder. Uiteindelijk ben ik er in hongerstaking gegaan, omdat ik mijn kleine kamertje niet meer af mocht. De dag erna bracht de maatschappelijk werkster mij terug naar het weeshuis.”

„Inmiddels was ik achttien jaar en kon ik naar de Rex Tekening- en Etalageschool. Hier ontmoette ik mijn latere man. Ik had nog nooit meegemaakt dat iemand om me gaf. Op een gegeven moment gingen we bij zijn ouders eten. Het viel me op dat ik als enige een gebarsten bord en oud bestek kreeg. In het weeshuis werd al het eten gestoomd, hier kreeg ik draadjesvlees met een vetrand en bloemkool die lichtbruin was door het lange koken. Ik kreeg het niet op. Mijn vriend wilde het wel voor mij opeten, maar dat mocht niet van zijn ouders. Ik had immers de besmettelijke ziekte tbc? Vandaar dus dat andere bord en bestek. Mijn vriend nam het voor me op door te zeggen dat ik gezond was verklaard. Maar het bleek niet alleen bezorgdheid van zijn ouders. Zij hadden contact opgenomen met de directeur van het weeshuis, van wie ze hoorden dat mijn vader 'fout' was ge-

weest. Ik werd dus weer veroordeeld voor iets waar ik toen zelf amper van wist en waar ik al helemaal niets aan kon doen. En dat zou niet de laatste keer zijn.”

Hoe kwam je uiteindelijk achter de waarheid over je afkomst?

„Toen ik ouder werd, ben ik op zoek gegaan naar familie. Mijn vader bleek nog ouders, broers en een zus te hebben. Op een dag ging ik bij mijn opa en oma langs, om antwoorden te krijgen. Ik kreeg toen papieren en foto's te zien – onder andere met de letters SS erop – maar toen ik daar meer over wilde weten, geboden ze me te vertrekken. Na andere instanties te hebben geprobeerd, ben ik uiteindelijk verder gekomen bij het ministerie van Justitie. Daar heb ik het dossier van mijn vader ingezien. Ik besepte toen pas hoe erg het allemaal was. Om er enigszins een positieve draai aan te geven, heb ik – op verzoek van kenniscentrum Cogis – mijn verhaal naar buiten gebracht. Ik hoop dat wie zich erin herkennen, weten dat ze niet alleen staan. Ik zie het zo: als je in Nederland iemand vermoordt krijg je tien jaar gevangenis; kinderen van 'foute ouders' hebben echter – zonder dat ze zelf iets misdaan hebben – levenslang. Het heeft in ieder geval mijn jeugd en daarmee mijn verdere leven bepaald.”

Over toekomstplannen

Wat kunnen we nog van Ramona Dorré verwachten?

„Schilderen en schrijven doen me goed. Na mijn autobiografie heb ik een kinderboek geschreven. Met mijn derde boek ben ik inmiddels een eind op weg. Voorlopig ga ik met schrijven door. Als het mislukt, heb ik pech. Dan ben ik evengoed leuk bezig geweest.”

'Opgegroeid in een weeshuis' is te bestellen via www.freemusketeers.nl.

Naam: Ramona Dorré

Geboortedatum: 27 juli 1941

Geboorteplaats: Leerdam

Beroep: huisvrouw

Relatie: geen

Kinderen: dochter, zoon, vijf kleinkinderen

Hobby's: schrijven, schilderen, hond Teddy